

ELTE BTK Művészetelméleti és Médiakutatási Intézet

Esztétika MA sillabusz

a felvehető előadások és szemináriumok ismertetője
irodalomjegyzéssel

2019-2020-2. félév

BMA-ESZD-210:8 Papp Zoltán: Az esztétika alapproblémái 3.

Az esztétika alapproblémái előadás

Időpont: kedd 16:00-17:30 MUK 42

A félév első felében a politika és művészet viszonyára vonatkozó, történetileg igencsak sokféle elképzelések közül vizsgálunk néhány paradigmátikus és nagy hatású álláspontot Platónról Benjaminon át Rancière-ig. A kurzus második felében pedig egyes – kortárs vagy közelmúltbeli – művészeti mozgalmak, illetve akciók konkrét példáin vesszük szemügyre, hogy a művészet hogyan képes, vagy épp nem képes politikai célkitűzések szolgálatába állni. Az olvasandó szövegeket az első órán adom meg.

BMA-ESZD-220.10 Sajó Sándor: Kivétel és szabály

gyakorlat

Időpont: csütörtök 9:00-10:30 MUK -132

Alighanem joggal állíthatjuk, hogy a tapasztalat többé-kevésbé rendezett, azaz bizonyos szabályszerűség jellemzi, amiről azt feltételezzük, hogy ki is olvasható belőle. Ugyanakkor az is magától értetődőnek tűnik, hogy időről időre előfordulnak kivételek, azaz olyan mozzanatok, amelyek nem sorolhatóak szabály alá.

A félév során a szabály (törvény, norma, fogalom, általános, stb.) és a kivétel összefüggését vizsgáljuk, különféle területeken: az ismeretelméletben (az észlelés mint fogalmak szerinti tagolás; van-e szabály arra, hogy mikor melyik szabályt kell követni), az etikában (lehet-e kivétel az erkölcsi törvény alól ill. lehetséges-e univerzális erkölcsi törvény), az esztétikában (a zseni, aki új szabályt ad), a politikában (a törvény feletti és a törvényen kívüli).

Olvasmányok

Balzac: Az ismeretlen remekmű

Kleist: Kohlhaas Mihály

Mann: A törvény

Dosztojevszkij: „A nagy inkvizítor” (részlet *A Karamazov testvérek*-ből)

Kafka: A törvény előtt

Kafka: A per

Kant, Immanuel (1998). *Az erkölcsök metafizikájának alapvetése*. Ford. Berényi Gábor, a fordítást átdolgozta: Tengelyi László. Budapest: Klett.

Schmitt, Carl (1992). *Politikai teológia*. Ford. Paczolay Péter. Budapest: ELTE ÁJK.

Agamben, Giorgio (2019). *Ami Auschwitzból marad..* Ford. Darida Veronika. Budapest: Kijárat. (részletek)

Bauman, Zygmunt (1991). *Modernity and Ambivalence*. Cambridge: Polity. (részletek)

Wittgenstein, Ludwig (1998). *Filozófiai vizsgálódások*. Ford. Neumer Katalin. Budapest: Atlantisz. (részletek)

A jegyet a szemináriumi munka és a szemináriumi dolgozat határozza meg.

BMA-ESZD-350.10

Somlyó Bálint: Deleuze: Proust előadás

Időpont: csütörtök 10:45-12:15 MUK -132

BMA-ESZD-350:20 Bacsó Béla: Nyelv és művészet Heideggernél

előadás

Időpont: kedd 9.00-10.30 MUK 42

A félév során olyan ismert és frissen megjelent művekhez kapcsolódóan szólok Heidegger nyelvhez való viszonyáról, ami igazán kifejtetté majd csak a kései műben jelentkezett. Az ismert *Unterwegs zur Sprache* tanulmányok nyelvfelfogása már a harmincas évek végén megjelent, főként a nemrégiben megjelent *Vom Wesen der Sprache* (G. A. 85. kötet Klostermann 1999.) előadás jelent újdonságot, valamint Herder és Schiller értelmezése.. De visszatekintünk a harmincas évek közepére a Hölderlin írásokra, illetve a *Vom Ereignis. Beiträge zur Philosophie* (G.A. 65. Klostermann 1989.) kötetre is valamint a háborút követő ilyen tematikájú írásokra.

Számot vetünk olyan fontos kritikai szövegekkel, mint Albrecht Wellmer Heidegger kritikája (*Sprachphilosophie* Suhrkamp 2004.), Sallis értelmezése.

Irodalom:

Heidegger – A műalkotás eredete in. u.ö. – *Rejtektutak* 2006. 9-69.o.

Heidegger – *Magyarázatok Hölderlin költészetéhez* ford. Szabó Csaba Latin Betűk 1998.

Heidegger – Költők – mi végre? in. *Rejtektutak* id. kiad.

Heidegger - "...költőien lakozik az ember..." *Válogatott írások* Twins/Pompeji 1994. 191-285.o.

Gadamer – Költeni és gondolkodni in. *A szép aktualitása* ford. Orosz Magdolna Twins 1994.

J. Sallis – *A kő*. Kijárat kiadó 2006.

BMA-ESZD-360.03 Nemes Z. Márió: Kortárs művészetelméletek

előadás

Időpont: csütörtök 14:15-15:45 40

A kurzuson olyan kurrens kultúraelméleti és esztétikai elméletekkel foglalkozunk, melyek a (poszt)modernitás történeti és időfilozófiai aspektusait próbálják újragondolni. Ennek során kiemelt jelentősége lesz az úgynevezett vége-diskurzusoknak, azoknak a finalista elképzeléseknek, melyek valamiféle történelemfilozófiai bevégződés felől próbálják megérteni a jelent. A modernitás utópia-hajszolásának elhiteltelenedése számos teoretikus terhet rakott a kortárs gondolkodásra, hiszen az elveszett jövők traumatapasztalata a befagyott jelen sztázisállapotához és a „retrotópiák” (Zygmunt Bauman) iránti nosztalgia-járványhoz vezetett. A kurzus során meg fogunk ismerkedni a (pop)kultúra jövőtlen kísértetvilágának „hantológiájával” (Mark Fisher), illetve a jövő (újra)kitalálásában érdekelt neofuturista elképzelésekkel egyaránt. Mindez a kulturális- művészeti termelés visszahajlása – a „retrománia” – szempontjából válik esztétikailag relevánssá, ezért olyan régi-új fogalmakkal bővítjük majd módszertani szótárunkat, mint a „remake”, „retro” vagy a „reboot”.

BMA-ESZD-360:20 Papp Zoltán: Művészetdefiníciók

előadás

Időpont: péntek 10:45-12:15 MUK 42.

BMA-ESZD-361.09 Papp Zoltán: Esztétikai tapasztalat előadás

Időpont: kedd 17:45-19:15 MUK 42.

BMA-ESZD-370:25 Seregi Tamás: Esztétikai minőségek előadás

Időpont: hétfő 14:15-15:45 MUK 40.

BMA-ESZD-371.13 Nemes Z. Mórió: A fasizmus esztétikája 2.

gyakorlat

Időpont: szerda 17:45-19:15 MUK -135

A fasizmus esztétikáját taglaló kurzussorozat második szakaszában a 20. század elejének szellemi klímáját próbáljuk megvizsgálni, hogy a kibontakozó fasizmus(ok) esztétikai ideológiáját egy kultúratörténeti keretben helyezhessük el. Ennek során egyszerre olvasunk majd filozófiai, esztétikai, antropológiai szövegeket, illetve elemzünk konkrét irodalmi és művészeti példákat. A vizsgálat során olyan „klasszikus” esztétikai fogalmak kerülnek majd előtérbe, mint a fenséges, monumentális, teátrális, illetve „rendhagyó”, témaspecifikus fogalmak, mint a dekadencia, mutáció és páncélosítás. A kurzus egyik központi problémája a századelőn kialakuló történeti avantgárd mozgalmak – különösen a futurizmus és az expresszionizmus – viszonya a fasiszta, illetve náci ideológiával. A félév kiemelt témája az Adolf Ziegler által szervezett 1937-es müncheni Entartete Kunst-kiállítás elemzése lesz, melyből kiindulva a náci művészetantropológia (kizáráson és kisajátításon alapuló) ideológiai szerkezetét próbáljuk majd rekonstruálni.

BMA-ESZD-410.25 Darida Veronika, Takács Ádám: Szakkollégium**Mi a közös?** előadás

Időpont: kedd 17:45-19:15 MUK 251